

*Konstnärsnämnden
The Swedish Arts
Grants Committee*

Maria skolgata 83
SE-118 53 Stockholm
Tel +46 (0)8 506 550 00
info@konstnarsnamnden.se
www.konstnarsnamnden.se

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

2018-05-14

KN 2018/1775
Ku2018/00640/MF

KONSTNÄRSNÄMNDENS YTTRANDE 2018-05-14

FLER FILMINSPELINGAR TILL SVERIGE – GENOM STÄRKTA KONKURRENSVILLKOR FÖR INTERNATIONELL FILMPRODUKTION

Konstnärsnämnden har fått rapporten *Fler filminspelningar till Sverige – genom stärkta konkurrensvillkor för internationell filmproduktion*, Tillväxtverkets rapport 0239, på remiss. Konstnärsnämnden lämnar härmed ett yttrande.

KONSTNÄRSNÄMNDENS UPPDRAG

Konstnärsnämndens övergripande uppgift är att främja möjligheter för konstnärer att vidareutveckla sitt konstnärskap, att främja konstnärlig utveckling och stödja nyskapande kultur. Myndigheten ska också analysera och sprida kunskap om konstnärernas ekonomiska och sociala villkor och bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. En central del av verksamheten är att fördela stipendier och bidrag till professionella konstnärer inom områdena bild och form, musik, teater, dans och film.

På filmområdet fördelar myndigheten stipendier och bidrag till enskilda filmkonstnärer. Ett särskilt anslag avser stöd för produktion av kortfilm, dokumentär och animation. Del av anslaget utbetalas till Stiftelsen Filmform för bland annat rådgivning och distribution i fråga om film- och videokonst.

SAMMANFATTNING

Tillväxtverket har i samverkan med Svenska Filminstitutet utrett hur staten med ett rabattsystem, ett ekonomiskt produktionsincitament, kan bidra till att fler svenska och utländska filmer spelas in i Sverige.

Konstnärsnämnden ställer sig bakom förslaget. Fler filminspelningar ger ekonomiskt starkare svenska produktionsbolag vilket skapar fler arbetstillfällen och främjar både ekonomisk tillväxt och filmkulturell utveckling.

Dock kräver förslaget i några stycken förtydliganden och tillägg. Det gäller bland annat frågan om balans mellan inhemsk och utländsk produktion samt balans mellan genrer. Även förslag till förvaltning och handläggning av systemet behöver ses över och förtydligas.

KONSTNÄRSNÄMNDENS ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER

Konstnärsnämnden ställer sig bakom rapportens förslag att genom ett ekonomiskt produktionsincitament i form av en produktionsrabatt, skapa förutsättningar för att fler filmproduktioner genomförs i Sverige. Det är Konstnärsnämndens uppfattning att ett produktionsincitament skulle gynna de enskilda filmkonstnärernas situation och arbetsvillkor.

Filmens roll och betydelse i dagens samhälle får inte underskattas. Filmen är, tillsammans med musiken, den konstform som når ut bredast i samhället.

Filmen bör ses i ett kulturpolitiskt perspektiv. Men den är även en viktig del av de kulturella och kreativa näringar som har ekonomisk bäring på verksamheter långt utanför filmbranschen. Det är därför av stor vikt att filmen inte enbart blir en sak för kulturpolitiken. Den är också en del av näringspolitiken.

Konstnärsnämnden anser att det föreslagna rabattsystemet skulle kunna innebära den resursförstärkning som filmbranschen efterfrågat sedan länge.

Rapportens breda anslag när det gäller kulturella och kreativa näringar berör även övriga konstområden som Konstnärsnämnden hanterar. Filmen och de filmiska uttrycken rör sig flitigt mellan olika konstområden, vilket betyder att förslaget skulle gynna flera konstområden.

SKÄL TILL ATT KONSTNÄRSNÄMNDEN STÄLLER SIG BAKOM FÖRSLAGET

Filmen och filmbranschen i Sverige skulle gynnas av en ekonomisk resursförstärkning

I samband med att regeringen annonserade att man hade för avsikt att inte förlänga filmavtalet, utan istället införa en helstatlig filmpolitik, påbörjades en intensiv diskussion i filmbranschen. Diskussionen handlade om hur finansieringen av svensk film skulle komma att se ut i en ny kontext. I årtal hade filmbranschen krävt mer pengar till produktionen av svensk film, mer än vad filmavtalet kunde ge. De svenska produktionsbolagen har också under en längre tid levt under pressade ekonomiska villkor.

Förslaget är ett komplement till befintliga stödstrukturer

Konstnärsnämnden vill betona att den föreslagna produktionsrabatten ska ses som ett komplement till befintliga filmpolitiska stödstrukturer.

Rabattsystemet som föreslås tillför nya pengar som kommer att stärka den svenska bolagsstrukturen, skapa förutsättningar för fler filmproduktioner och därmed öka möjligheterna för enskilda filmkonstnärer att ta del av resurser för utveckling och produktion av film. Detta

förutsätter emellertid att den statliga filmbudgeten – där Svenska Filminstitutet och Konstnärsnämnden utgör navet – varken påverkas eller förändras negativt av att rabatten införs.

Även ur den enskilda konstnärens perspektiv är det väsentligt att de nuvarande offentliga stödsystemen inte påverkas negativt genom införandet av produktionsrabatten.

Det är också av vikt att de offentliga systemen behålls intakta för att kunna hävda filmpolitikens krav på till exempel jämställdhet, mångfald och geografisk spridning.

Förslaget är ett industristöd men främjar även konstnärer – både inom film och andra konstområden

Konstnärsnämnden är fullt medveten om att det föreslagna produktionsincitamentet är ett industristöd. Men ekonomiskt starka produktionsbolag kan utveckla fler projekt, sysselsätta fler teater- och filmkonstnärer och i en produktionsfas anställa en mängd specialistfunktioner. Även dessa specialister kan vara enskilda konstnärer inom Konstnärsnämndens område, såsom skådespelare, scenografer, kostymörer, dramatiker, musiker m.fl. Större filmproduktioner kan dessutom ge fler och mer långsiktiga arbetstillfällen. Likaså kan kompetenser utvecklas genom nya samarbeten. Konstnärsnämnden anser att detta även gynnar de enskilda konstnärerna.

FÖRSLAG TILL FÖRTYDLIGANDEN OCH FÖRÄNDRINGAR AV RAPPORTENS FÖRSLAG

Budgetnivåer och balansfrågor

De inhemska filmer som kan komma ifråga för en produktionsrabatt kommer också att ha stöd från de offentliga systemen. Det betyder att de filmpolitiska kraven tillgodoses den vägen. För de utländska projekten finns ingen sådan garanti.

I rapporten föreslås att produktionsrabatten ges till spelfilmer och TV- produktioner med en budget om minst 25 miljoner kronor. Förslaget grundar sig på jämförelser med liknande system från andra länder som redan är i drift. Det finns däremot inga beräkningar i rapporten på hur den föreslagna budgetnivån kan komma att påverka den svenska produktionsmiljön. Hur många svenska produktioner skulle exempelvis vara aktuella för rabatten?

Det föreslås en lägsta budget på 3,5 miljoner kronor för dokumentärfilm och 25 miljoner för spelfilm och TV-produktioner. Denna begränsning kommer att sälla bort många projekt på spelfilmssidan. Rabatten är en kompletterande finansiering, det vill säga alla som ansöker har också annan finansiering från TV-bolag, nationella filminstitut och regionala fonder. Alla dessa har omfattande regelverk och horisontella villkor.

Det finns dock inget tak för hur hög en budget kan vara. Därför skulle stora produktioner mycket snabbt kunna lägga beslag på de 300 miljoner kronor som incitamentet föreslås omfatta per år. Det handlar framför allt om utländska produktioner med höga budgetar, kanske främst TV- produktioner.

Avsaknaden av budgettak leder till ett antal frågor:

Hur säkerställs en balans mellan svenska och utländska produktioner? Om vi vill uppnå positiva effekter för de inhemska filmkonstnärerna förutsätter det ett visst antal svenska produktioner årligen.

Hur undviker man att ett fåtal stora produktioner tömmer systemet snabbt? Ett sådant scenario skulle kunna hindra maximal effekt av rabatten.

Strukturer för förvaltning och handläggning

Förslaget innebär att administration och förvaltning av systemet tillförs en ny myndighet eller hanteras inom en redan existerande organisation. Systemet ses som i det närmaste automatiskt. Uppfylls vissa uppställda krav tilldelas producenten rabatten. Därmed kan handläggningsresurserna begränsas. Förslaget är dock inte särskilt tydlig med vilka krav som ska ställas, inte heller diskuteras hur balansen mellan inhemsk och utländsk produktion ska hanteras, inte heller balansen mellan genrer. Det är frågor som den tilltänkta myndigheten bör besvara innan systemet sätts i funktion.

Den tilltänkta myndigheten bör även tillföras filmisk kompetens och få i uppgift att i efterhand granska produktionsincitamentets ekonomiska, sysselsättningsmässiga och regionala effekter. Den bör också granska vilken typ av filmer som fått stöd, sett till innehåll, genre och upphovspersoner, men också utifrån aspekter som jämställdhet och mångfald.

AVSLUTNING

Beslut i detta ärende har fattats av Konstnärsnämndens direktör Anna Söderbäck. I beredningen har Bengt Toll, ledamot i Konstnärsnämndens styrelse, Tina Pettersson, handläggare, Cecilia Langemark, enhetschef samt Ann Traber, utredare, medverkat.

Anna Söderbäck
Direktör